

Prima instanță: Judecătoria Căușeni (sediul central), (jud. A. Costiuc)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Anton, R. Pulbere, I. Secrieru)

DECIZIE

23 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

Examinând recursul declarat de către Topor Mihail, reprezentat de avocatul Cara-Palii Ludmila,

în cadrul cauzei civile intentate la cererea de chemare în judecată depusă de Topor Mihail împotriva Claudiei Topor cu privire la desfacerea căsătoriei și cererea de chemare în judecată depusă de către Topor Claudia împotriva lui Topor Mihail cu privire la încasarea pensiei de întreținere a soțului inapt,

împotriva încheierii din 04 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de repunere în termenul de declarare a apelului și restituită cererea de apel depusă de Topor Mihail împotriva hotărârii din 09 aprilie 2021 a Judecătoriei Căușeni (sediul central),

c o n s t a t ă:

La 06 noiembrie 2019, Topor Mihail s-a adresat cu cererea de chemare în judecată împotriva Claudiei Topor cu privire la desfacerea căsătoriei.

La 02 decembrie 2019, Topor Claudia s-a adresat cu cererea de chemare în judecată împotriva lui Topor Mihail cu privire la încasarea pensie de întreținere a soțului inapt.

Prin încheierea din 16 iunie 2021 a Judecătoriei Căușeni (sediul central), cauzele civile au fost conexate, pentru a fi examinate într-o procedură unică.

Prin hotărârea din 09 aprilie 2021 a Judecătoriei Căușeni (sediul central), a fost admisă integral cererea de chemare în judecată cu privire la desfacerea căsătoriei.

A fost desfăcută căsătoria dintre Topor Mihail și Topor Claudia înregistrată la Oficiul Stare Civilă Bender la 24 mai 1986, trecută în registrul actelor civile sub nr. 464.

A fost admisă integral cererea depusă de către Topor Claudia împotriva lui Topor Mihail cu privire la încasarea pensiei de întreținere a soțului inapt.

A fost încasat de la Topor Mihail, în beneficiul reclamantei Topor Claudia, pensia de întreținere lunar a câte 1200 lei, începând cu 02 decembrie 2019 și până la schimbarea stării materiale a părților.

A fost încasat de la Topor Mihail, în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 432 lei.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 15 iunie 2021, avocatul Cara-Palii Ludmila în interesele lui Topor Mihail a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Căușeni (sediul central) din 09 aprilie 2021, solicitând repunerea în termen a apelului.

Prin încheierea din 04 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de repunere în termenul de declarare a apelului și restituită cererea de apel depusă de Topor Mihail împotriva hotărârii din 09 aprilie 2021 a Judecătoriei Căușeni (sediul central)

La 14 ianuarie 2022 (prin oficiul poștal), Topor Mihail, reprezentat de avocatul Cara-Palii Ludmila, a declarat recurs împotriva încheierii din 04 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea încheierii recurate și restituirea cauzei în instanța de apel la rejudecare.

În susținerea recursului declarat a menționat că până la data examinării în ședința publică a cererii de repunere în termenul de atac, avocatul Cara-Palii Ludmila a solicitat amânarea acestui termen, în legătură cu circumstanțe familiale, și astfel a fost în imposibilitate să fie prezentă în fața instanței în vederea susținerii cererii de repunere în termenul de atac.

Potrivit prevederilor art. 425 al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Se reține că, încheierea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 04 noiembrie 2021, expediată în adresa participanților la proces la 09 noiembrie 2021 fără a se cunoaște cu certitudine data recepționării acesteia de părți, iar recursul a fost declarat la 14 ianuarie 2022, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul în termen.

Conform art. 426 alin. (3) al Codului de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Examinând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei și prevederile legale aplicabile speței, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Topor Mihail, reprezentat de avocatul Cara-Palii Ludmila, urmează a fi respins, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) al Codului de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 10 alin. (1) al Codului de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că, norma citată prevede expres momentul începerii curgerii termenului de declarare a apelului – data pronunțării dispozitivului hotărârii.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3) al Codului de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

După cum denotă actele dosarului, dispozitivul hotărârii Judecătorei Căușeni (sediul central), a fost pronunțat la 09 aprilie 2021.

La fel, este cert și faptul că, Topor Mihail a fost citat legal la ședințele de judecată ce au avut loc în cadrul judecării cauzei în prima instanță, fapt confirmat prin avizele de recepție și avizul publicitar anexate la materialele cauzei.

Totuși, Topor Mihail, reprezentat de avocatul Cara-Palii Ludmila, a depus cererea de apel împotriva hotărârii primei instanțe, la 15 iunie 2021, respectiv cu încălcarea termenului prevăzut de art. 362 alin. (1) al Codului de procedură civilă. Or, din interpretarea corectă a prevederilor normei legale citate, este de înțeles că termenul de declarare a apelului curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Deși, recurentul a solicitat repunerea în termenul de atac, la cerere nu au fost anexate probe în susținerea acestei solicitări, ba mai mult, nu au fost indicate motivele contestării cu întârzierii a hotărârii primei instanțe.

Așadar, alegațiile din cererea de recurs referitoare la faptul că, declararea la 15 iunie 2021 a apelului se datorează aflării lui Topor Mihail peste hotarele țării ceea ce în opinia lui îl îndreptățește să solicite repunerea în termenul de atac, se apreciază critic de către Colegiu, or termenul stabilit de lege pentru exercitarea căii de atac (apelul) se calculează exclusiv din momentul pronunțării dispozitivului hotărârii, iar *motivele și probele* în susținerea argumentelor ce țin de repunerea în termen urmau a fi puse la dispoziția instanței de apel.

La caz, se reține că în cererea de apel se conține o simplă solicitare de repunere în termenul de atac care nu a fost susținută în conformitate cu regulile probațiunii. Pe de altă parte, instanța de apel a fixat termenul de examinare a chestiunii repunerii în termenul de atac pentru 04 noiembrie 2021, fapt comunicat reprezentantului ales, care însă nu a întreprins nici o măsură procesuală pentru a argumenta și a proba temeinicia repunerii în termenul de atac.

În acest sens se apreciază critic alegațiile din recurs cu privire la faptul că instanța de apel într-un mod inuman nu a acceptat amânarea ședinței de examinare a cererii de repunere în termenul de atac, or din momentul depunerii apelului și până la soluționarea cererii de repunere în termenul de atac au trecut 5 luni, termen mai mult ca suficient pentru prezentarea motivelor și probelor în susținerea poziției sale.

Jurisprudența CtEDO reiterează obligația părții de a lua măsurile necesare pentru protecția drepturilor sale de acces la justiție, inclusiv prin manifestarea diligenței în exercitarea drepturilor sale procedurale și a interesului față de soarta dosarului vizat (cauza van Harn vs. Germania, hotărâre din 11 septembrie 2007, cauza Pîrnău ș.a. vs. Republica Moldova, hotărâre din 31 ianuarie 2012 și cauza SA Universul vs. Republica Moldova, hotărâre din 10 iulie 2012).

În corespundere cu prevederile art. 116 alin. (4) al Codului de procedură civilă, repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

La caz, se reține că Topor Mihail deține un rol de participant activ la proces prin faptul că aceasta este autorul sesizării instanței de judecată cu acțiune de desfacere a căsătoriei. Este cert că Topor Mihail cunoștea despre existența pe rolul Judecătorei Căușeni (sediul central) a acțiunii nominalizate și că aceasta are fixat termen de examinare, urmând să urmărească soarta cauzei ce îl viza, pe întreaga perioadă a procesului.

După cum a fost reiterat supra, cunoscând despre o hotărâre defavorabilă, Topor Mihail nu a livrat nici un argument plauzibil din care cauză a așteptat până la 15 iunie 2021 pentru a-și exercita dreptul de a contesta hotărârea.

Reținând cele constatate, precum și obligația părților și participanților la proces de a se folosi cu bună-credință de drepturile procedurale Topor Mihail și avocatul ales urmau să depună cererea de apel în conformitate cu exigențele legii în termenul stabilit de lege, iar în cazul în care au omis termenul de atac să-și motiveze cererea de repunere în acest termen, precum și să o susțină prin probe.

Completul subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, inter alia, Erik ØVLISEN vs. Danemarca, hotărârea din 30 august 2006, sau Kukkonen vs. Finlanda (nr. 2), hotărârea din 13 ianuarie 2009, § 24).

În același context, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță, de dreptul de a fi audiat (a se vedea, inter alia, Lebedinschi vs. Republica Moldova, hotărârea din 16 septembrie 2015, § 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că, în proceduri civile, o persoană poate cu greu să conceapă preeminența dreptului fără existența posibilității de acces la instanțele de judecată (a se vedea, Golder vs. the United Kingdom, hotărâre din 21 ianuarie 1975; Z and Others vs. the United Kingdom, hotărâre din 10 mai 2001; și Kreuz vs. Poland, hotărârea din 19 iunie 2001).

Totuși, „dreptul la o instanță” nu este absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului. Garantând părților în litigiu un drept efectiv de acces la o instanță care să hotărască asupra „drepturilor și obligațiilor lor cu caracter civil”, articolul 6 § 1 acordă statului dreptul de a alege liber mijloacele care să fie utilizate în acest scop.

În acest sens, Curtea Europeană a statuat că restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea, Tinnelly & Sons Ltd and Others și McElduff and Others vs. the United Kingdom, hotărârea din 10 iulie 1998).

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție atestă că, soluția emisă de către instanța de apel este una întemeiată legal și în corespundere cu circumstanțele cauzei, or argumentele și probele invocate în susținerea cererii de recurs sunt contrare legislației procesuale și lipsite de relevanță.

Concluzionând cele expuse, Colegiul ajunge la concluzia că cererea de recurs împotriva încheierii din 04 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, urmează a fi respinsă cu menținerea încheierii instanței de apel.

Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 427 lit. a), art. 428 ale Codului de

procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul depus de Topor Mihail, reprezentat de avocatul Cara-Palii Ludmila.

Se menține încheierea din 04 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău emisă în cadrul cauzei civile intentate la cererea de chemare în judecată depusă de Topor Mihail împotriva Claudiei Topor cu privire la desfacerea căsătoriei și cererea de chemare în judecată depusă de către Topor Claudia împotriva lui Topor Mihail cu privire la încasarea pensie de întreținere a soțului inapt.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas